

Аглід важнейших падзеяў

(Заканчэнне з 1-ай бачыны)

палажэнне цягнулася некалькі месяцаў. Лікарбытані ў справе забароны выпрабаў. Пасыль рэфэрэндуму, будучы за- баваныя тэрмадзвернай зброй. Прыгабісьцем падтырмкай бальшыні народу, да Голь урэшце заняў ясную і нядвузначную пазыцыю. 13-я каstryчніка ў Парыжы быў апубліканы ліст да Голя да галоўнамуандуючага францускім венамі сіамі ў Альжыры генерала Саліна. У лісце гаварылася: «Прышоў час, калі вайскоўцы павінны спыніць удзел ў арганізаціях, якія маюць палітычныя характеристы. Я загадваю выступіць за іх неадкладна».

На наступны дзень усе вайскоўцы, на чале з генералам Масю, падпрадкаваліся загаду да Голя. Скрайне правыя цыўльныя сіабры камітту намагаліся пратставаць. Яны заклікалі да ўсегаульнага штрайку ѹ дэмантрацыяў пратесту. Аднак у вапошні мамант і штрайк і дэмантрацыя былі адкліканы, на маючы ніякіх перспектыву на падтырмку насельніцтва.

Тымчасам да Голя запрапанаваў альжирскому паўстанцкаму ўраду пачаць у Парыжы перамовы з мітай замірэння. Мяркуючы па першых заявах прэм'ера паўстанцкага ўраду Фэрхат Абаса, пачынцы згаджаліся ў прынцыпе на перамовы, наставчыя ніякіх папярэдніх умоваў. Аднак апошнім днём яны фрактычна адкінулі пррапанову да Голя, пратануючы ўзамесці перамовы ѹ ваднай з інштруальных краінаў. Палітычныя назіральнікі ўважаюць, што на глядзячы на немалыя перашкоды, да перамовы ѹ ўрэшце-рештаў дойдзе.

У Лібане, пасыль даўгіх месяцаў нутранога змагання, урэшце пануе супадаў. У трапені гэтага году частка насельніцтва — пераважна мусульмане — паўсталі супраць прэзыдэнта Шамуна. Пасыль прэзыдэнцкіх выбару, новы прэзыдэнт Шэхаб стварыў урад на чале з Рашид Карамі, кіраўніком паўстанцаў. У сваю чаргу, частка хрысціянска-населеніцтва паўсталі супраць новага ўраду. Урэшце, 15-га каstryчніка прэзыдэнт Шэхаб абвесьціў аб стварэнні каляйнічага камітута «нацыяналістичнага зборы», які складаецца з двух мусульманаў і двух хрысціян. Лібанскі парламент зацьвердзіў новую каляйнічую пераважнай бальшынай галасоў. У Бейруце ўзнавілася мармальнае жыцьцё.

Перадвыбарчая кампанія ѹ ЗША

4-га лістапада, у Задзіночных Штатах Амерыкі адбудуцца парламентарныя выбары. Будучы перавыбрацца цэлая палата дэпутатаў, 33 сенатары, а таксама 33 губернатары штатаў. Перадвыбарчая кампанія ўжо ў поўным разгары. Мяркуючы па амэрыканскім прэсе, дэмакратычная партыя мае вялікія шансы пабольшыць свой упрыгожыць як у палаце дэпутатаў, так і ў сенате. Ужо да гэтага часу дэмакраты мелі бальшыню ѹ абедзве палатах.

Перадвыбарчая кампанія прыймае даволі войсковыя формы.

Ізоў перамовы

31-га каstryчніка ѹ Женеве маючы пачаць перамовы дэлегаціў Задзіночных Штатаў, Савецкага Саюзу й Вя-

Наступ савецкай рэакцыі

Цяпер у Савецкім Саюзе разгортаеца ідэялагічны наступ супраць так званай «рэвізіянізму», які быццам бы разлучае марксізм-ленінізм з дыялектыкай, адміяле «дыялектычную» палітыку камуністычнай партыі ССР, а таксама праводзіцца ўзмоцнены націск на тэрэтычнай абавязаннай падходу ССР да другой фазы сацыялізму — да збудавання камунізму.

Гэтак летам бягучага году была пра-ведзеная «навуковая» сесія аддзелаў грамадзкіх науку Акадэміі науку ССР, прысьвечаная пытанню змагання з сучасным «рэвізіянізмам». Пасыль яе надбрамной сесіі была скліканая Акадэмія грамадзкіх науку пры ЦК КПСС, у якой прынялі ўдзел, апрача акаадемічных кадраў, працаўнікі іншых на-вуковых установы Масквы, а таксама партыйныя працаўнікі — загадчыкі аддзелаў науки, вышэйшых наукоўых установ і школаў ЦК партыі юношыщых, рэспублік, краіному і абкомаў. Апрача гэтых сесій у канцы чэрвені была праведзеная таксама сесія аддзелаў грамадзкіх науку Акадэміі науку ССР, прысьвечаная пытанню распрацоўвання тэрэтичных праблемаў камуністычнай гарадніцтва ѹ ССР. У працы апошняй прынялі ўдзел эканамістыя, фізіозофы, гісторыкі, юрыстыя й літарату-

раведы Масквы, Ленінграду й нацыянальных рэспублік. Значыцца гэтыя «навуковыя» дыскусіі былі ўсесаюзнага характару, усеабавязаючыя.

У пытанні ацэнкі крытыкі (рэвізії) савецкай «марксіст-ленинскай» тэорыі і практикі, якое гучна працаціла с 1956—1958 гадох на толькі ў краінах так званай «народнай дэмакратыі» ѹ камуністычных партыяў заходніх дэмакратыў, але назет і ѹ Савецкім Саюзе, гэтыя сесіі прышлі да вываду, што грунтам да ўзынкення рэвізіі є васірдзіў камуністычных партыяў заходніх дэмакратыў, было:

1) парадынальная высокая эканамічная

канюнктура, якая падтрымоўвалася ў

капіталістычных краінах у пасылае-

ны перыяд і давала магчымасць бур-

жуазнай прааганізаціі пашыраць ілюзіі

пра «вечны росквіт» капіталізму. На

штоў гэтай буржуазнай прааганізаціі трапілі таксама наўстойлівія элементы ѹ

шэррагах камуністычных партыяў;

2) узмациненіе ідэялагічнай барацьбы мана-

польнага капітала супраць ідэяў каму-

нізму. Няустойлівая частка работніцкіх

клясы ѹ камуністычных галоўным чынам з

асяродзідзя інтэлігэнцыі, былі зьеведзе-

ныя правакацыямі імпрывілістычнай ре-

акцыі на некаторы перыяд згубілі пер-

,«Адзінадзялімцы» маскующа

(Заканчэнне з 1-ай бачыны)

25-га каstryчніка пачалася Канклява палітычных меркаваній, адкідаючы савецкую пррапановану Ѷа першага каstryчніка: бальшавікі хацелі-б дамагчыся ад Захаду фармальна забавізаныя спыніць назаўсёды выпрабаваныні язднера зброй, а пасыль не дапусціць да эфектуна кантролю.

„Наветус Рарам“

25-га каstryчніка пачалася Канклява палітычных меркаваній, адкідаючы савецкую пррапановану Ѷа першага каstryчніка: бальшавікі хацелі-б дамагчыся ад Захаду фармальна забавізаныя спыніць назаўсёды выпрабаваныні язднера зброй, а пасыль не дапусціць да эфектуна кантролю.

Захаднія дзіржавы кіраваліся настуپнымі меркаваніямі: адкідаючы савецкую пррапановану Ѷа першага каstryчніка: бальшавікі хацелі-б дамагчыся ад

прыядомаў Масквы, а таксама партыйныя працаўнікі — загадчыкі аддзелаў науки, вышэйшых наукоўых установ і школаў ЦК партыі юношыщых, рэспублік, краіному і абкомаў. Апрача гэтых сесій у канцы чэрвені была праведзеная таксама сесія аддзелаў грамадзкіх науку Акадэміі науку ССР, прысьвечаная пытанню распрацоўвання тэрэтичных праблемаў камуністычнай гарадніцтва ѹ ССР. У працы апошняй прынялі ўдзел эканамістыя, фізіозофы, гісторыкі, юрыстыя й літарату-

рэакцыі на некаторы перыяд згубілі пер-

28-га каstryчніка вялізарны, напатоў, які чакаў вынікаў выбару, пачуў слова: «габэмус Папам» — «маэм Папу». Ішчэ раз пачынердзілася старая прыказка: «Хто пачынае Канкляву памін, канчат як карынналам». Інакі жажучы прыпушчэні що да наступніка Пія XII яя зблылася — прозыўшчыкова новага Папы бадай на прыгадвалася ѿ прэзідэнта Шэхаб стварыў урад на чале з Рашид Карамі, кіраўніком паўстанцаў. У сваю чаргу, частка хрысціянска-населеніцтва паўсталі супраць новага ўраду. Урэшце, 15-га каstryчніка прэзыдэнт Шэхаб абвесьціў аб стварэнні каляйнічага камітута «нацыяналістичнага зборы», які складаецца з двух мусульманаў і двух хрысціян. Лібанскі парламент зацьвердзіў новую каляйнічую пераважнай бальшынай галасоў. У Бейруце ўзнавілася мармальнае жыцьцё.

Новы Папа пераймае Пасад свайго вялікага падарніка Пія XII пад імем Пія ХХІІІ. Каранцыя мае адбліцы 4-га лістапада.

Нобелеўская прэмія Паствінку

Швэдская Акадэмія ўзнагародзіла нобелеўскую прэмію ѹ галіне літаратуры Барыса Паствінка — расескай пісьменніцкай і паэту жыдоўскага паходжання. Паствінкі стаўся асабліва ведамым на Захадзе пасыль апубліканаванія лягушчыністкімі ён мусіўбы ведаць, што да наступніка Пія XII яя зблылася — прозыўшчыкова новага Папы бадай на прыгадвалася ѿ прэзідэнта Шэхаб стварыў урад на чале з Рашид Карамі, кіраўніком паўстанцаў. У сваю чаргу, частка хрысціянска-населеніцтва паўсталі супраць новага ўраду. Урэште, 15-га каstryчніка прэзыдэнт Шэхаб абвесьціў аб стварэнні каляйнічага камітута «нацыяналістичнага зборы», які складаецца з двух мусульманаў і двух хрысціян. Лібанскі парламент зацьвердзіў новую каляйнічую пераважнай бальшынай галасоў. У Бейруце ўзнавілася мармальнае жыцьцё.

Новы Папа пераймае Пасад свайго вялікага падарніка Пія XII пад імем Пія ХХІІІ. Каранцыя мае адбліцы 4-га лістапада.

Ізоў перамовы

31-га каstryчніка ѹ Женеве маючы пачаць перамовы дэлегаціў Задзіночных Штатаў, Савецкага Саюзу й Вя-

перыяд свайго вольнага існавання ўжо паказаў свае якасці ѹ здольнасці, якія акт быў апошнім вехай, апошнім на дзяржаўным будаўніцтве, так і ѿ ваднай падтрымкай, якія паказаў супраць ідэяў камунізму.

Застрашванне «спарытых» мытнічы і іншымі бар'ерамі, якія рабіць паказаў свае якасці ѹ здольнасці, якія акт быў апошнім вехай, апошнім на дзяржаўным будаўніцтве, так і ѿ ваднай падтрымкай, якія паказаў супраць ідэяў камунізму.

Беларускі народ, як і іншыя народы былой царскай імперыі, ужо сказаў свае слова ѿ тым, ѿ якіх дзяржаўніцкіх ідэяў мытнічы і іншымі бар'ерамі, якія рабіць паказаў свае якасці ѹ здольнасці, якія акт быў апошнім вехай, апошнім на дзяржаўным будаўніцтве, так і ѿ ваднай падтрымкай, якія паказаў супраць ідэяў камунізму.

Беларускі народ, як і іншыя народы былой царскай імперыі, ужо сказаў свае слова ѿ тым, ѿ якіх дзяржаўніцкіх ідэяў мытнічы і іншымі бар'ерамі, якія рабіць паказаў свае якасці ѹ здольнасці, якія акт быў апошнім вехай, апошнім на дзяржаўным будаўніцтве, так і ѿ ваднай падтрымкай, якія паказаў супраць ідэяў камунізму.

Беларускі народ, як і іншыя народы былой царскай імперыі, ужо сказаў свае слова ѿ тым, ѿ якіх дзяржаўніцкіх ідэяў мытнічы і іншымі бар'ерамі, якія рабіць паказаў свае якасці ѹ здольнасці, якія акт быў апошнім вехай, апошнім на дзяржаўным будаўніцтве, так і ѿ ваднай падтрымкай, якія паказаў супраць ідэяў камунізму.

Беларускі народ, як і іншыя народы былой царскай імперыі, ужо сказаў свае слова ѿ тым, ѿ якіх дзяржаўніцкіх ідэяў мытнічы і іншымі бар'ерамі, якія рабіць паказаў свае якасці ѹ здольнасці, якія акт быў апошнім вехай, апошнім на дзяржаўным будаўніцтве, так і ѿ ваднай падтрымкай, якія паказаў супраць ідэяў камунізму.

Беларускі народ, як і іншыя народы былой царскай імперыі, ужо сказаў свае слова ѿ тым, ѿ якіх дзяржаўніцкіх ідэяў мытнічы і іншымі бар'ерамі, якія рабіць паказаў свае якасці ѹ здольнасці, якія акт быў апошнім вехай, апошнім на дзяржаўным будаўніцтве, так і ѿ ваднай падтрымкай, якія паказаў супраць ідэяў камунізму.

Беларускі народ, як і іншыя народы былой царскай імперыі, ужо сказаў свае слова ѿ тым, ѿ якіх дзяржаўніцкіх ідэяў мытнічы і іншымі бар'ерамі, якія рабіць

To a Brother in Exile

Ад Рэдакцы

Ніжэй зъмяшчаем верш «Брату на чужыне»
Янкі Купалы ў перакладзе ангельская паэтка Vera Rich, якая зрабіла ўжо цэлы шэраг
перакладаў за беларускую пазіт.

Як даведваемся, цяпер паэтка працуе над
перакладам пазмы Якуба Коласа «Сымон Муты́ська».

Do you recall, my heartless comrade,
The land where you were born and grew?
Where winter sang you songs of coldness
And summer gleamed with sunlit dew?

Jewels of the sky, the sun and starshine,
The moonlight, swaddled in the mist,
The night-long murmuring of Russalki,
The day-time songs of happy birds?

Do you recall native village,
Its outlook, half-afraid and shy,
Where first you sought the world's adventure,
Where childhood days flowed smoothly by?

The dumb fields, and the hay-filled meadows,
Willows adorning turfу ground;
Graves where your brethren sleep in silence
Beside an ancient burial mound?

Уладзімер Дудзіцкі

...І чуваць эдалёку,
і відаць із блізку —
ніжа мроі лёкай
на чужую нізку...

А чаму й навошта,
а каму для спору
росыціць цяжкім коштам
лёкай сум і гора?

І хто сёняня скажа,
і хто скажа заўтра,
што такое кражы
дараваць ня варта?

1958 г.

Мне сягоньня моцна дакарае
чалавек зь наведамага краю.

І каб сон ня ведаў супакою,
кажа людзям, цэдзячы, такое:

«...і сякі ён, і такі, і гэткі...»
І «сяброў» маіх валае ў съведкі:

«Ты, мая надзеяная кагорта,
пльний будзь! Уважна перагортай

дні яго... і мінусы, і плюсы...
Я-ж за ўсіх хварю і малюся».

Так ён грэх свой латае і шые,
каб спрытней трымакца на вяршыні,

ледзьве скроенай на сыпкім чвирьы,
прытвараючыся надта шчырым.

міны, пасправаваў надаць размове крыху весялейшы хара́кта́р.

— На гэтых дніх быў у мяне Сямён Казырок, — стрыма́на на ўсыміхнуўшыся, пачаў ён. — Рагатаў тут, успамінаючы, як Мокрут з Васілем у яго дзіція запісалі. Праведалі, што гаспадар зарэзала цяля на радзіны, прышылі адзін раз з панкаю, з блянкамі. Выпілі, зразумела, у ахвоту, закусілі, а праз дзень «агледзеліся», што быццам-бы ня тыя блянкі запоўнілі. Зноў прыішлі, зноў выпілі, закусілі.

— І Ціхона зь мі хадзіў? — крыху ажывіўшыся, папытала Даша.

— Не, — заківаў галавою Іван. — Ціхона толькі адзін раз быў, а больш не пайшоў. Наш фінагент яго замяніў. У гэтага нюх добры.

— А дзе-ж сяньня Мокрут? — раптам аглянуўшыся на ўсходніх дзізверяў, пашкавілася Даша. — І ён па раницах у сельсавецце ня бывае?

— Бывае, — сказаў Іван, — але сяньня, мабыць, паехаў нечага ў раён. Зьбіраўся ўчора, ганяў тут фінагента.

— Слухай, Іван! — Даша ўсталі, паймкнулася прайсціся па бакоўцы, але тут і двух кроکаў ступіць ня было дзе, — вялізны стол, ды два эздлікі займалі ледзь ня ўсю прастору.

— Мне ўжо ісьці пары, а я яшчэ галоўнага ў цябе ня спыталі. Скажы, ты заходзіў пасыль гэтага здарэння да Печкай, бачыўся з Васілем?

— Кажны дзень заходзіў, — пасыпешна адказаў Іван. — От і учора быў, навет памагаў Аксініі сабраць яго ў бальніцу.

— А я ня ведала, што Васіль у бальніцы. Толькі вось нядаўна даведалася.

— Ты заходзіў туды? — відаць цяпер здагадаўшыся, чаго Даша так рана ў Чырвоных маках, зьдзіўлена пальтава Іван. — Што табе сказали?

— Мяне ня пусыцілі ў хату, — глуха прамовіла Даша. Потым яна зноў села на эздлік і заплакала. Пачалі ўздрыгваць яе схіленыя над столом плечы й рукі, крыжыкам складзеныя пад галавою, дрыжалася распісная блакітнымі пейнікамі рукавічка, якую дзяўчына тримала ў руцэ. Іван глядзеў на Дашу й ня ведаў, што сказаць, чым яе сучешыць. Ён разумеў ейны перажыванні, разумеў тыя супірэчлівіе ѹ вельмі складаныя абставіны, у якіх яна апінулася, але ня мог у гэту хвіліну знайсці патрэбнае слова, патрэбную развязку. Васілёва маци падумала дрэнна, калі ня пусыціла яе ў хату.

The son-porch, and the rustic fences,
The well-loved cottage that you knew,
The little barn, built by your father,
That still leans crazily askew?

How, where the rows of trees were planted,
A sandy roadway winds uphill?
The ancient bridge, half-wrecked by flooding?
Sad lines of willows, weeping still?

Do you recall your own dear mother;
How, at your cradle-side she'd sing,
And while she crooned her "luli-luli"
Swarms of her hopes were on the wing?

Holy songs of your native verges,
The well-loved works of simple speech,
Whose tower-hung bells send echoes chiming
Out where the dark pine-forests stretch?

Recall the harvest, day-long moving,
Fires in the summer-pasture nights;
The flocks of storks and geese migrating,
Cranes winging in autumn flights?

And village dress, untaught by fashion,
Rustic tradition, plain and grand...
All Byelorussia, peaceful, mournful,
Do you recall your native land?..

Translated by Vera Rich

Папытайцеся — адкуль і хто ён,
ён адразу скажа, ды ня тое:

«Я і сам душу сваю караю
за добро наведамага краю»...

Дык чаму-ж мне моцна дакарае
чалавек зь наведамага краю?

1958 г.

Ёсьць у нашай малітве слова:
«Даруй грэшным усе грахі».
...Калі бачыши съятло у новым —
ні спыняйся, ня будзь глухім!

1958 г.

Рыгор Крушиня

Съпяваць родныя палі,
Танцуе радасць на кіліме.
І зазіхцелі, пайплылі
Праменныя колерамі ўсімі.

І мне цяпер усё адно —
Ці ў дождик, ці ў буру, ці ў завею.
Я маю добрае віно:
Цябе і верш. І я хмялею.

Радкі, як рукі падаю,
І маладосьць тваю вітаю.
Ізноў на лірыку маю
Лёг шэпат згубленага раю.

Перада мною ты стаиш,
Як Эва зь яблыкам спакусным,
І слова рве начину ціш,
І ўжо няма спакою вуснам.

Я маю добрае віно:
Цябе і верш. І я хмялею.

У снох нясу на палатно

Жывую белую лілею.

2. 2. 1958

Сумны юнар Б. Пастэрнака

«Я — такая сіла, якая робачы зло, мусіць рабіць добра...» — гаварыў Гётэўскі Мэфістофель.

Цяжка сяньня сказаць, якімі меркаванымі кіравалася швэдзкая Акадэмія, прысуджаючы літарацкую Нобелеўскую прэмію Барысу Пастэрнаку, але, здаецца, што ўсё-ж такі адваротным прынцыпам: акадэмікі хацелі зрабіць нешта добрае, але атрымалася блага. Швэдзкая акадэмікі хацелі адзначыць і ашчысьціць Пастэрнака, але не падумалі (хаты мусілі-б), што гэтым самым зробілі яму вялікую напірэмнасць, калі ня нешта горшае. Праўда, у Савецкім Саюзе бы супакоілася сталінская крывавая пурга Ь Пастэрнак можа на сконца фунт волова ў патыкі, аднак факт, што яго выкінулі із Савецкіх пісьменнікі і адабралі права называцца савецкім пісьменнікам насту (!) — не варожыць нічога добрае аўтару «Доктара Жылага».

Не магло быць сумлеву, што рэакцыя Масквы на пастанову швэдзкай акадэміі будзе негатыўная й войстрая, але злосць гэтай рэакцыі пераступіла ўсё прадбачаны. Тон савецкай прарапанды выйшаў з усіх межаў прызываць і, заместа культурнае дыскусіі, карчомнае хамскае лаянка. Ужо толькі загалоўкі «Правакацыйная прыхватка міжнародной рэакцыі» і «Шуміха рэакцыйнай прарапанды» навокал літаратурнага пустаселья — съветцаў, аб тоне выказаванніяў савецкай прарапанды. Няма ў друкаванай мове больш ганьбяльных мінёвых мінушак, якімі-б не абзывалі Пастэрнака ў гэтых газетах. Тут і «ўваскрасы юда», і «подленкі сноб», і Бог ведае што. Швэдзкая акадэмікі — «пакорныя халуі буйнай буржуазіі», «правакатары», «тракцыяністы»... Далей у прыгаданых артыкулах мы чытаем такія выказаванні: «Пастэрнак шчыра ненавідзіць рускі народ», «съмердзякоўская аплёўванне рускага народу» — прыхватка выразнае разычнанне на змабілізаванне супраць Пастэрнака расейскага патрыятызму.

Ня будзем сяньня прадбачаць, які лёс чакае Пастэрнака, аднак і аб гэтым крышку гаворыць савецкая прарапанда. Яна кажа, што да гэтага часу Пастэрнак «знаходзіўся ў шрагах савецкага

літаратуры й карыстаўся з усіх дабрадзеяў, якія савецкі народ шчодра дае пісьменнікам». Алюзія зусім выразная: цяпер, калі Пастэрнака выкінулі з шэрту савецкіх пісьменнікі, ён будзе пазбаўлены гэтых «шчодрых дабрадзеяў». Магчыма, што заместа загранічнага паштэрту й дазволу на падарожжа ў Штокгольм, Пастэрнак атрымае акт абінавачання за нелегальнай канкітакі з «буржузнымі выдавецтвамі» і нелегальную высылку ім «паклёніцкага, антысавецкага твору», а пазней, як югаслаўскі Джыляс — пару гадоў касціннага хлеба ў жыльлёвай плошчы на лягерных нарах.

Але няма сэнсу загадзя рабіць з Пастэрнака мучаніка.

Няма сумлеву, што Барыс Пастэрнак — пісьменнік высокие клясы. Аднак з прычыны яго наяд арыгінальнасці, складанасці й перадусім таму, што бальшавіцкі рэжым адносіўся да яго негатыўна да не папулярнай ягоных твораў — яны застаюцца малаведамыя шырокім масам чытачоў на Захадзе. Таму выразнае бачна, што прызнаючы гэтую прэмію, акадэмікі кіраваліся й да пэўнай ступені палітычнымі мэтавымі: хады на паліўну на тымі злачынствімі, якія ім цяпер прыпісаюцца савецкай прарапанды. Хады фундатар узнагароды, Нобель, вынайшоў дынаміт, швэдзкая Акадэмія прызнала Нобелеўскую прэмію падмінуўца Кромль. Хутчэй яны кіраваліся на божынімі пажаданнямі пашырэння г. зв. культурных сувязяў, узаемнага зразумення й лепшых узаемадачыненняў з маскоўскімі мядзьведзімі.

O sancta simplicit! На гэтыя набожныя пажаданні й наўніны мроі бальшавікі вылілі на толькі цэбар сцідзеній вады, але і ражкі памылкі. Ці гэта іх атрызвіла? Ни выглідае... Два дні пасля хамскай лаянкі бальшавіцкай прарапанды швэдзкая Акадэмія прызнала Нобелеўскую прэмію тром савецкім фізыкам. Што-ж, бачна, паводле біблійнага: «Хто ў цябе каменем, ты яго хлебам», «калі цябе съцебануць па левым вуху — падстаў правас...»

Запраўды дзіўнымі шляхамі-бездарожжамі ходзіць людзкая лёгіка...
п

Аб вугорскіх пісьменніках

Аб вугорскіх пісьменніках можна сказаць, што яны былі першымі ў краіне, якія паўстаўлі супраць камунізму, а цяпер яны з поўным правам могуць разглядзіцца, як апошнія абаронцы вызваленых ідэяў. Паўстанніе 56. г. пачалося ад таго, што вугорскіх пісьменнікі пачалі дамагацца свабоды слова. Цягераціння іхніх пазыцыяў выяўляе іншую форму, аднак яны менш рэволюцыйную. Паліцыйныя тэрор, якім паслугоўваеца ўрад Кадара, не дасягнёў свае мэты. Падчас паўстаннія вугорскіх пісьменнікі дзяялі шляхам адкрытага пратесту ў бунту супраць камуністычнай ўлады. Цяпер, пасля двух гадоў, яны дзяяць іншым спосабам і вельмі вымоўным — яны маўчыць. На працягу дўтага часу каладраўскі ўрад намагаўся ўскімі спосабамі, ад пагрозаў да подкупу, пера-

канец вугорскіх пісьменнікі ў неабходнасці спыніць гэтае маўчанье й прынесьці ўздел у тым, што ўрад называе «культурнымі жыцьцём краіны». Усе гэтыя імкненні не далі нікікі выніку.

Камуністычны прэзідэнт Вугоршчыны перш за ўсё нападае на тых вугорских пісьменнікі, якіх яны абінавачаюць за нацыяналізм. Але калі гэта называецца нацыяналіз

Зь беларускага жыцьця

ЯШЧЭ АБ КОНКУРСЕ НАРОДНАЙ ВОПРАТКІ

У карэспандэнцыі аб VII гадавым зъезьдзе ЗБМА і III Сустречы Беларусаў Амэрыкі Канады была толькі мімаходам успомнена адна цікавая падзея, наймена конкурс беларускай народнай вопраткі. Ды, хоць із спазыненіем, але сціпяшаюся каротка паведаміца аб гэтым.

Конкурс быў кульмінацыйным пунктом урада веcharыны. Зь вялікае колькасці ўдзельнікаў першыя месцы занялі: у жаноцкай катэгорыі — сп.-ня Г. Русак (Нью-Брансвік), сп.-ня I. Каляда (Кліўленд) і А. Орса (Нью-Ёрк); у мужчынскай — сп. П. Кулеш (Саут Рывэр), сп. сп. А. Лысюк і М. Казлькоўскі (абодва з Нью-Ёрку).

Беларускіх кніжак і памяткавых шыльдаў быў галоўнымі ўзнагародамі, а ўсе прысунтыя ў народных уборах адзержылі граматы аб удзеле.

Ад імя ўступаючай Галоўнай Управы ЗБМА, хачу падзякаўці спадарыням і спадаром судзьдзейскай камісіі (для іх быў вельмі цяжкі выбар з гэткага колькасцімі прыложкі строў) і таксама арганізацыям, якія памаглі з ладжаннем конкурсу: БІНІМ, БААТ і газетам «Бацькаўшчына» й «Беларусь».

В. Станкевіч
Кіраўнік ЗБМА (1957-58)

ГАДАВАЯ ЗБОРКА НЬЮ-ЁРСКАГА АДДЗЕЛУ ЗБМА

10 кастрычніка сёлета Нью-Ёрскі аддзел ЗБМА правёў сваю чарговую гадавую зборку.

Прысунтыя праслушалі справа здачы ўступаючага кіраўніка аддзелу, Міхася Казлькоўскага, ціперашнага Галоўнага кіраўніка ЗБМА. Былі адзначаны выдатныя пункты гадавога дзеянасці. Уступаючай Управе было ўдзелене адзяліторм замежнага, а спадаруці А. Орса й сябром А. Несьцяровічу й В. Яноўчыку была выказана адмысловая падзяка за працу з танцавальным гуртком і калядоўшчыкамі.

Стан касыя таксама быў падзяшальны і треба спадзявацца, што гэта паможка

ЯШЧЭ АБ ХРУШЧОЎСКАЙ РЭФОРМЕ СЯРЭДНІХ ШКОЛАў

(Заканчэнне з 7-ай бач.)

ходзяцца таму да думкі правесці падобную, яшчэ на бываюю ў гісторыі рэформу школы — пазбавіць аснаўную масу савецкай моладзі права на сярэднюю адукацыю. Тут адпадзе праблема сматральня з напыткамі кандыдатаў у вышэйшай научнай ўстанове, а са мае галоўнае — будзе развязана праўлема работніцкіх рук, недахон якіх адчуваюцца што раз больш.

Хто ў гэтым пацерпіц? У першую чаргу пацерпіц сялянскай работніцкай моладзі, якая наймені мае пратэкцыю. Іх і раней, у ўніверсітэтах пойдудзь у першую чаргу сілнікі буйнейшых, а за імі ю меншых партыцыаў, якія заўсёды знойдудзьмагчысьць закончыць дзесяцігодкі ў здабычы на пратэкцыю праз чорны ход, што прывядзе іх да ўніверсітэцкіх дзвініц.

Аднак у гэтым реформе захоўваецца яшчэ куды большая небясцупка. Цяпер у Савецкім Саюзе існуюць дзве клясы: кляса чорных работнікаў і кляса працаўцаў — партыя ў цэласці з хайрусам выбітнейшай тэхнічнай і культурнай інтэлігенцыі. Прадбачаная рэформа школы яшчэ больш пашырыць прадоныне між гэтымі класамі, зносяць зь першай налётны пыл уяўнай роўнасць і ачышчаюць другую ад «хамскіх» элементаў. Утворацца дзве замкнутаварожкы касты: каста бясправных рабоў і каста ўсемагутных і недатыкальных патрыцыяў. Але затое «съветы» шлях да камунізму будзе забясьпечаны.

П. Залужны

10 год таму «Бацькаўшчына» пісала:

...Толькі частка нашае інтэлігэнцыі ўважае сініні за патребнае ўключыцца ў працэш шырэйшае нацыянальна-вызвольнае дзеянасці ў сумленія выконвацца свае авабязкі ў тэй галіне, у якой яна чуеца злойнай або дзе яна нашымі кіруючымі дзеянькамі ёсьць пакліканая.

...Нярэдка можам назіраць як некаторыя адзінкі, што капітальні былі поўнымі энтузіазму ў бязнітарэсным з грамадзкага гледзішча, сталіся сініні пасынумі ў абыякавымі да розных зъявішчаў наслага нацыянальнага жыцьця ю ягоных патрэбаў.

№ 33(36), 24 кастрычніка 1958

БАЦЬКАЎШЧЫНА

У паняволенай Беларусі

НАСТУП НА РЭЛІГІЮ

Менская «Звязда» з 9-га кастрычніка г. з'яўляецца перадавіць подзаглавком «За баявы, наступальны дух наўукова-атэістычнай пропаганды».

З артыкулу, нашпіканага дасягненіямі атэістычнай пропаганды, усё ж прыкавацца тэктава. «У нас, — піша газета, — няма і ня можа быць сацыяльных баз для іншай, несасыяльствічнай ідэялёрті». Аднак савецкае грамадства яшчэ не пазбавілася ад паасобных шкодных перажыткі мінулага.

Наўбашчыны жыўчымі, як вядома, з'яўляючыся рэлігійнай перажыткі (падч. намі — Г.).

На якія-ж гэта рэлігійныя перажыткі скардзіцца газета? Гэта — «вера ў Бога, у некія таемнічы сілы і замагальнае жыцьцё, розныя іншыя рэлігійныя вераванні».

Газета заклікае да наважанага, наступальнаага змагання з ролігій, але побач з гэтым з горычай мусіць съцвердзіць, што «ў радзе раёнаў рэспублікі вадносінах да дзяржавы з'яўляеца прыватнай справай і таму царква аддзеленіе ад дзяржавы, то камуністычнай пратыя, якая абавіраецца на адзіні правільныя навуковыя съветыагляд — марксізм-ленінізм, як можа абыякава, інштрумента адносіцца да ролігій як антынароднай ідэялёрті» (падч. намі — Г.).

Задзялікі на адзіні правільныя навуковыя съветыагляд — марксізм-ленінізм, як можа абыякава, інштрумента ролігій як антынароднай ідэялёрті» (падч. намі — Г.).

Задзялікі на адзіні правільныя навуковыя съветыагляд — марксізм-ленінізм, як можа абыякава, інштрумента ролігій як антынароднай ідэялёрті» (падч. намі — Г.).

Задзялікі на адзіні правільныя навуковыя съветыагляд — марксізм-ленінізм, як можа абыякава, інштрумента ролігій як антынароднай ідэялёрті» (падч. намі — Г.).

Задзялікі на адзіні правільныя навуковыя съветыагляд — марксізм-ленінізм, як можа абыякава, інштрумента ролігій як антынароднай ідэялёрті» (падч. намі — Г.).

Задзялікі на адзіні правільныя навуковыя съветыагляд — марксізм-ленінізм, як можа абыякава, інштрумента ролігій як антынароднай ідэялёрті» (падч. намі — Г.).

Задзялікі на адзіні правільныя навуковыя съветыагляд — марксізм-ленінізм, як можа абыякава, інштрумента ролігій як антынароднай ідэялёрті» (падч. намі — Г.).

Задзялікі на адзіні правільныя навуковыя съветыагляд — марксізм-ленінізм, як можа абыякава, інштрумента ролігій як антынароднай ідэялёрті» (падч. намі — Г.).

Задзялікі на адзіні правільныя навуковыя съветыагляд — марксізм-ленінізм, як можа абыякава, інштрумента ролігій як антынароднай ідэялёрті» (падч. намі — Г.).

Задзялікі на адзіні правільныя навуковыя съветыагляд — марксізм-ленінізм, як можа абыякава, інштрумента ролігій як антынароднай ідэялёрті» (падч. намі — Г.).

Задзялікі на адзіні правільныя навуковыя съветыагляд — марксізм-ленінізм, як можа абыякава, інштрумента ролігій як антынароднай ідэялёрті» (падч. намі — Г.).

Задзялікі на адзіні правільныя навуковыя съветыагляд — марксізм-ленінізм, як можа абыякава, інштрумента ролігій як антынароднай ідэялёрті» (падч. намі — Г.).

Задзялікі на адзіні правільныя навуковыя съветыагляд — марксізм-ленінізм, як можа абыякава, інштрумента ролігій як антынароднай ідэялёрті» (падч. намі — Г.).

Задзялікі на адзіні правільныя навуковыя съветыагляд — марксізм-ленінізм, як можа абыякава, інштрумента ролігій як антынароднай ідэялёрті» (падч. намі — Г.).

Задзялікі на адзіні правільныя навуковыя съветыагляд — марксізм-ленінізм, як можа абыякава, інштрумента ролігій як антынароднай ідэялёрті» (падч. намі — Г.).

Задзялікі на адзіні правільныя навуковыя съветыагляд — марксізм-ленінізм, як можа абыякава, інштрумента ролігій як антынароднай ідэялёрті» (падч. намі — Г.).

Задзялікі на адзіні правільныя навуковыя съветыагляд — марксізм-ленінізм, як можа абыякава, інштрумента ролігій як антынароднай ідэялёрті» (падч. намі — Г.).

Задзялікі на адзіні правільныя навуковыя съветыагляд — марксізм-ленінізм, як можа абыякава, інштрумента ролігій як антынароднай ідэялёрті» (падч. намі — Г.).

Задзялікі на адзіні правільныя навуковыя съветыагляд — марксізм-ленінізм, як можа абыякава, інштрумента ролігій як антынароднай ідэялёрті» (падч. намі — Г.).

Задзялікі на адзіні правільныя навуковыя съветыагляд — марксізм-ленінізм, як можа абыякава, інштрумента ролігій як антынароднай ідэялёрті» (падч. намі — Г.).

Задзялікі на адзіні правільныя навуковыя съветыагляд — марксізм-ленінізм, як можа абыякава, інштрумента ролігій як антынароднай ідэялёрті» (падч. намі — Г.).

Задзялікі на адзіні правільныя навуковыя съветыагляд — марксізм-ленінізм, як можа абыякава, інштрумента ролігій як антынароднай ідэялёрті» (падч. намі — Г.).

Задзялікі на адзіні правільныя навуковыя съветыагляд — марксізм-ленінізм, як можа абыякава, інштрумента ролігій як антынароднай ідэялёрті» (падч. намі — Г.).

Задзялікі на адзіні правільныя навуковыя съветыагляд — марксізм-ленінізм, як можа абыякава, інштрумента ролігій як антынароднай ідэялёрті» (падч. намі — Г.).

Задзялікі на адзіні правільныя навуковыя съветыагляд — марксізм-ленінізм, як можа абыякава, інштрумента ролігій як антынароднай ідэялёрті» (падч. намі — Г.).

Задзялікі на адзіні правільныя навуковыя съветыагляд — марксізм-ленінізм, як можа абыякава, інштрумента ролігій як антынароднай ідэялёрті» (падч. намі — Г.).

Задзялікі на адзіні правільныя навуковыя съветыагляд — марксізм-ленінізм, як можа абыякава, інштрумента ролігій як антынароднай ідэялёрті» (падч. намі — Г.).

Задзялікі на адзіні правільныя навуковыя съветыагляд — марксізм-ленінізм, як можа абыякава, інштрумента ролігій як антынароднай ідэялёрті» (падч. намі — Г.).

Задзялікі на адзіні правільныя навуковыя съветыагляд — марксізм-ленінізм, як можа абыякава, інштрумента ролігій як антынароднай ідэялёрті» (падч. намі — Г.).

Задзялікі на адзіні правільныя навуковыя съветыагляд — марксізм-ленінізм, як можа абыякава, інштрумента ролігій як антынароднай ідэялёрті» (падч. намі — Г.).

Задзялікі на адзіні правільныя навуковыя съветыагляд — марксізм-ленінізм, як можа абыякава, інштрумента ролігій як антынароднай ідэялёрті» (падч. намі — Г.).

Задзялікі на адзіні правільныя навуковыя съветыагляд — марксізм-ленінізм, як можа абыякава, інштрумента ролігій як антынароднай ідэялёрті» (падч. намі — Г.).

Задзялікі на адзіні правільны